

PRAKTICKÁ TEOLOGIE

Seznam základní literatury

verze 6. 3. 2016

Seznám základní literatury k oboru praktické teologie. Průběžně bude aktualizován. Požadavky ke zkoušce jsou na jiném místě.

PRAKTICKÁ TEOLOGIE

Kompendia

GRÄB, Wilhelm; WEYEL, Birgit. *Handbuch praktische Theologie*. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2007.

HASLINGER, Herbert; BUNDSCHUH-SCHRAMM, Christiane. *Handbuch praktische Theologie*. Mainz: Matthias-Grünwald-Verlag, 2000.

Úvody do PT a přehledy

COOPER-WHITE, Pamela; COOPER-WHITE, Michael L. *Exploring practices of ministry*. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2014.

GRETHLEIN, Christian. *Praktische Theologie*. Berlin: De Gruyter, 2012.

MÖLLER, Christian. *Einführung in die praktische Theologie*. Tübingen: Francke Verlag, 2004.

PURVES, Andrew. *Reconstructing pastoral theology: a Christological foundation*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2004.

SALAJKA, Milan; TONZAR, David. *Sylabus praktické teologie*. Praha: Husův institut teologických studií v Praze, 2005.

SALAJKA, Milan. *Teologie a praxe církve: praktická teologie křesťanského západu: ekumenismus*. Praha: Karolinum, 2000.

WINTZER, Friedrich; STECK, Wolfgang; RÖSSLER, Dietrich; JOSUTTIS, Manfred. *Praktische Theologie*. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, ³1990.

PRAKTICKÁ EKLESIOLOGIE

FILIPÍ, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, ⁴2012.

FILIPÍ, Pavel. *Církev a církve: kapitoly z ekumenické eklesiologie* [online]. Brno: CDK, 2000. Dostupné z: <http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html>

NEUNER, Peter; ZULEHNER, Paul Michael. *Přijď království tvé: praktické učení o církvi*. Praha: Vyšehrad, 2015.

HOMILETIKA

BARTH, Karl. *Homiletik. Wesen und Vorbereitung der Predigt* (1932-1933). 1966, ³1986.

BLAHOŠLAV, Jan. *Naučení mládencům*, F. BEDNÁŘ (ed.), Praha 1967.

BLAHOŠLAV, Jan. Vady kazatelů, in: M. ČEJKA (ed.), *Čtyři menší spisy*. Brno 2013, s. 137-261.

BOHREN, Rudolf. *Predigtlehre*. München 1971, ⁶1993.

BONHOEFFER, Dietrich. Finkenwalder Homiletik, in: O. DUDZUS et al. (edd.). *Illegale Theologenausbildung: Finkenwalde 1935-1937*. Gütersloh 1996; anglicky: týž. *Theological Education at Finkenwalde: 1935-1937*. Minneapolis 2013.

BUKOWSKI, Peter. *Predigt wahrnehmen - homiletische Perspektiven*. Neukirchener Verlag, ²1992.

ENGEMANN, Wilfried. *Einführung in die Homiletik*. Tübingen: Francke Verlag, 2002.

FILIPÍ, Pavel. *Pozvání k naději. Kapitoly o homiletické hermeneutice a exegesi*, Praha: Kalich, 2006.

- FILIPÍ, Pavel. Slovo Boží na hromadách. *Querite primum regnum Dei*. Brno: Matice moravská, 2006, s. 584-591.
- FILIPÍ, Pavel. Tendence bratrské homiletiky. In: *Do posledních končin*, (SAT 5). Praha: Kalich, 1982, s. 77-100.
- GRÖZINGER, Albrecht. *Homiletik*. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2008.
- IMMINK, F.; STARK, Ciska. *Preaching: creating perspective*. Utrecht: Societas Homiletica, 2002.
- JESCHKE, Josef B. *Nauka o kázání*, skriptum KEBF. 2., přeprac. vyd., Praha 1971.
- LANDOVÁ, Tabita. Kritická reflexe kázání jako součást homiletiky. Blahoslavův spis „Vady kazatelů“ a jeho aktuálnost. *TREF* 20 (2014/2), s. 158-173.
- LANGE, Ernst. *Predigen als Beruf: Aufsätze zu Homiletik, Liturgie und Pfarramt*. München: Chr. Kaiser, 1982.
- LIGUŠ, Ján; BUTTA, Tomáš; KOLÁŘ, Pavel. *Kazatelství v kontextu tradice a přítomnosti: studie z homiletiky*. Chomutov: L. Marek, 2014.
- LONG, Thomas G. *Preaching and the Literary Forms of the Bible*, Philadelphia 1989.
- LONG, Thomas G. *The Witness of Preaching*. Westminster: John Knox Press, 1989.
- MEYER-BLANCK, Michael. *Gottesdienstlehre*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2011.
- MÖLLER, Christian. *Seelsorgerlich predigen. Die parakletische Dimension von Predigt, Seelsorge und Gemeinde*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ³2003.
- NICOL, Martin. *Einander ins Bild setzen: dramaturgische Homiletik*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ²2005.
- OTTO, Gert. *Rhetorische Predigtlehre: ein Grundriss*. Mainz: Matthias-Grünwald-Verlag, 1999.
- SMOLÍK, Josef. *Radost ze Slova. Náčrt homiletiky*. Praha: Kalich, 1983.
- SMOLÍK, Josef. *Současné pokusy o interpretaci evangelia*. 2. oprav. vyd., Praha: OIKOYMENH, 1993. [On-line.]
- TAYLOR, Larissa. *Preachers and People in the Reformations and Early Modern Period*. Boston: Brill, 2001.
- THEISSEN, Gerd. *Zeichensprache des Glaubens. Chancen der Predigt heute*. Gütersloh: Kaiser, 1994.
- THOMPSON, James W. *Preaching like Paul: homiletical wisdom for today*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2001.
- WILSON, Paul Scott. *The practice of preaching* [online]. Rev. ed. Nashville: Abingdon Press, 2007. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/cuni/Doc?id=10530552>

LITURGIKA

Slovníky a kompendia

- BERGER, Rupert. *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008.
- BRADSHAW, Paul (ed.). *The new Westminster Dictionary of Liturgy and Worship*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2002.
- GRETHLEIN, Christian; RUDDAT, Günter (edd.). *Liturgisches Kompendium*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2003.
- SCHMIDT-LAUBER, Hans-Christian; MEYER-BLANCK, Michael; BIERITZ, Karl-Heinrich (edd.). *Handbuch der Liturgik. Liturgiewissenschaft in Theologie und Praxis der Kirche*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ³2003.
- WAINWRIGHT, Geoffrey; WESTERFIELD TUCKER, Karen Beth (edd.). *The Oxford History of Christian Worship*. Oxford: Oxford University Press, 2006.

Základní literatura

- ADAM, Adolf. *Liturgický rok*. Praha: Vyšehrad, 1998.

- ADAM, Adolf. *Liturgika. Křesťanská bohoslužba a její vývoj*. Praha: Vyšehrad, 2001.
- BIERITZ, Karl-Heinrich. *Liturgik*. Berlin: de Gruyter, 2004.
- BOUŠE, Bonaventura Zdeněk. *Malá katolická liturgika. Tradice, kritika, budoucnost*. Praha: Vyšehrad, 2004.
- EMMINGHAUS, Johannes H. *Eucharistie*. Praha: Sít', 2001.
- FILIPÍ, Pavel. *Pozvání k oslavě. Evangelická liturgika*. Praha: Kalich, 2011.
- FORRESTER, Duncan B. et al. (edd.). *Encounter with God: an introduction to Christian worship and practice*. Edinburgh: T. & T. Clark, ²1996.
- GRETHLEIN, Christian. *Grundfragen der Liturgik: ein Studienbuch zur zeitgemäßen Gottesdienstgestaltung*. Gütersloh: Chr. Kaiser/Gütersloher Verlagshaus, 2001.
- HUGHES, Graham. *Worship as meaning: a liturgical theology for late modernity*: Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- JONES, Cheslyn et al. *The study of liturgy*. Rev. ed. London: S.P.C.K., 1992.
- JUNGMANN, Josef A. *Missarum sollemnia: eine genetische Erklärung der römischen Messe*. 2 svazky. Wien: Herder, 1952.
- Konstutuce o posvátné liturgii „Sacrosanctum Concilium“. In: *Dokumenty liturgické obnovy*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.
- KUNETKA, František. *Eucharistie v křesťanské antice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004.
- KUNETKA, František. *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické teologie*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.
- KUNETKA, František. *Úvod do liturgie svátostí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2001.
- KUNZ, Ralph. *Gottesdienst evangelisch reformiert. Liturgik und Liturgie in der Kirche Zwinglis*. Zürich: Pano Verlag, 2001.
- KUNZLER, Michael. *Die Liturgie der Kirche*. Paderborn: Bonifatius-Druckerei, 1995.
- KUNZLER, Michael. *The Church's Liturgy*. London: Continuum, 2001.
- LANDOVÁ, Tabita. *Liturgie Jednoty bratrské (1457-1620)*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2014. Kapitoly „Křest“ (147-183) a „Večeře Páně“ (199-267).
- LANGE, Ernst. *Chancen des Alltags: Überlegungen zur Funktion des christlichen Gottesdienstes in der Gegenwart*. München: Kaiser, 1984.
- MEBNER, Reinhard. *Einführung in die Liturgiewissenschaft*. Paderborn, München, Wien, Zürich: Schöningh, ²2009.
- NEIJENHUIS, Jörg. *Gottesdienst als Text: eine Untersuchung in semiotischer Perspektive zum Glauben als Gegenstand der Liturgiewissenschaft*. Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2007.
- OLD, Hughes Oliphant. *Worship. Reformed according to Scripture*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2002.
- POKORNÝ, Ladislav. *Obnovená liturgie*. Praha: Česká katolická charita, 1976.
- RICE, Howard L.; HUFFSTUTLER, James C. *Reformed worship*. Geneva 2001.
- SMOLÍK, Josef. *Kapitoly z liturgiky*. Skriptum KEBF. Praha 1960.
- WAKEFIELD, Gordon S. *An outline of Christian Worship*. Edinburgh 2000.

Liturgické texty

- Agenda Českobratrské církve evangelické. Bohoslužebná kniha. I a II*. Praha: SR ČCE, 1983 a 1988 .
- Český misál pro neděle a význačné dny liturgického roku*. Praha: Zvon, 1995.
- HÁJEK, Viktor (red.). *Kniha modliteb a služebností Českobratrské církve evangelické*. 2. uprav. vyd. Praha: Kalich, 1953.
- HALAMA, Ota (ed.). *Coena Dominica Bohemica. Studijní texty UK ETF v Praze*. Praha: ETF UK, 2006.

- HÄNGGI, Anton; PAHL, Irmgard (edd.). *Præx Eucharistica: textus e variis liturgiis antiquioribus selecti*. Fribourg: Éditions Universitaires, ²1968.
- HERBST, Wolfgang (ed.). *Evangelischer Gottesdienst: Quellen zu seiner Geschichte*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, ²1992.
- Knihy modliteb a služebností českobratrské církve evangelické*. Praha: Synodní rada Českobratrské církve evangelické, 1939.
- LANDOVÁ, Tabita. Edice bratrských agend. In: táž. *Liturgie Jednoty bratrské (1457-1620)*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2014, s. 361-462.
- PAHL, Irmgard (ed.). *Coena Domini*. Freiburg: Universitätsverlag Freiburg, 1983.

KATECHETIKA

- Adam, G., R. Lachmann (Hg.): *Religionspädagogisches Kompendium*, Göttingen 2012 (7. vyd.)
- Adam, G., R. Lachmann (Hg.): *Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht*, 2002
- Adam, G., Hanisch, H., Schmidt, H. aj.: *Unterwegs zu einer Kultur des Helfens. Handbuch des diakonisch-sozialen Lernens*. Stuttgart 2006
- Alberich, E., Dřimal, Ludvík.: *Katechetika*, Portál 2008
- Baldermann, I.: *Die Bibel - Buch des Lernens. Grundzüge biblischer Didaktik*.
- Baldermann, I.: *Úvod do biblické didaktiky*, Jihlava 2004
- Boschki, Reinhold: *Einführung in die Religionspädagogik*. Darmstadt 2008
- Čáp, J., *Psychologie výchovy a vyučování*, Praha 2001
- Grom, B., *Methoden für Jugendarbeit und Erwachsenenbildung*, Düsseldorf, Göttingen 1992
- Grethlein, Christian: *Religionspädagogik*, 1998
- Grethlein, Christian: *Fachdidaktik Religion: evangelischer Religionsunterricht in Studium und Praxis*. Göttingen 2005
- Grethlein, Christian: *Religion in der Grundschule: ein Kompendium*. Göttingen 2006
- Hanisch, Helmut: *Unterrichtplanung im Fach Religion: Theorie und Praxis*. Göttingen 2007
- Hilger, Georg; Ritter, Werner H.: *Religionsdidaktik Grundschule. Handbuch für die Praxis des evangelischen und katholischen Religionsunterrichts*. München 2006
- kolektiv autorů: Křesťanská iniciace*. ČBK 2012
- Lämmermann, G.: *Religionspädagogik im 20. Jahrhundert*, München, Gütersloh 1994
- Langmeier, J./ Krejčířová, D.: *Vývojová psychologie* 1998
- Martinek, M.: *Ztracená generace? O duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví*. Trinitas Svitavy 2006
- Molnár, A.: *Českobratrská výchova před Komenským*, Praha 1956
- Muchová, L.: *Úvod do náboženské pedagogiky*, Olomouc 1994
- Muchová, L.: *Vyslovit nevyslovitelné : didaktika uvádění do světa symbolů*. Brno 2005
- Ohlemacher, J., Schmidt (Hg.): *Grundlagen der evangelischen Religionspädagogik*, Göttingen 1988
- Paul, E.: *Geschichte der christlichen Erziehung I/II*, Freiburg 1993, 1995
- Piaget, J., B. Inhelderová: *Psychologie dítěte*, Praha 1970
- Říčan, P., *Cesta životem*, Praha 1990
- Schreiner, P.; Sieg, U.; Elsenbast, V. (Hg.): *Handbuch Interreligiöses Lernen*. Gütersloh 2005
- [Open Access](#)
- Smolík, J.: *Závazek křtu (skriptum)*, 1974)
- Spenn, M., Beneke, D., Schweitzer, F aj.: *Handbuch Arbeit mit Kindern. Evangelische Perspektive*. Gütersloh 2007 [zde ke stažení](#)
- Schweitzer, Friedrich: *Religionspädagogik*. Gütersloh 2006
- Theissen, Gerd: *Zur Bibel motivieren. Aufgaben, Inhalte und Methoden einer offenen Bibeldidaktik*. Gütersloh 2003

Vágnerová, M.: Vývojová psychologie 1999 (a pozdější vydání)
(Další literatura a zdroje viz Okruhy ke zkoušce)

Velký výběr odborné nábožensko-pedagogické literatury viz: [🏠 Comenius-Institut Münster](#)

Texty:

Katechismus bratrský

Ekumenický katechismus, Schütte, H., 1999 a 2003

Evangelický katechismus `88

Heidelberský katechismus

Kompendium Katechismu katolické církve. Kostelní Vydří 2006

Lutherův Velký, Malý katechismus (in: Kniha svornosti, Praha 2006)

Oddíly týkající se křtu a katechumenátu z Didaché a "Církevního řádu" Hippolyta Římského

POIMENIKA

Augustyn, J., Opatrný, A.(ed.): Umění zpovídat. O svátosti smíření z pohledu různých disciplín. Kostelní Vydří 2010

Barth, H.M.: Einander Priester sein, 1990

Becker, I. (ed.): Handbuch der Seelsorge, 1983

Belok, M. aj.: Seelsorge in Palliativer Care. Zürich 2012

Bucer, M.: Kniha o opravdové péči o duše (faksimile v knihovně)

Bukowski, P.: Die Bibel ins Gespräch bringen, Neukirchen 1996. Česky: Budu s tebou... role bible v pastýřském rozhovoru. Mlýn Jihlava 2008

Caps, D.: Biblical Approaches to Pastoral Counseling. 2003

Engemann, W.: Handbuch der Seelsorge. Grundlagen und Profile. Leipzig 2007

Fröchtling, A: "Und dann habe ich auch noch den Kopf verloren ..." : Menschen mit Demenz in Theologie, Seelsorge und Gottesdienst wahrnehmen. Leipzig 2008

Herbst, M.: Beziehungsweise : Grundlagen und Praxisfelder evangelischer Seelsorge. Neukirchener 2012

(ed.) Hunter, R.J.: Dictionary of Pastoral Care and Counseling, 1990

Josuttis, M.: Kraft durch Glauben : biblische, therapeutische und esoterische Impulse für die Seelsorge. Gütersloh 2008

Kaplánek, M.: Pastorage mládeže. Studijní text pro pracovníky s mládeží. Praha : Salesiánská provincie Praha, 1999

Kiesow, E.R.: Zur Theorie und Praxis der Seelsorge (Bericht von der Theologie, 302-321)

Klessmann, M.: Seelsorge. Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens : ein Lehrbuch. Neukirchen 2008

Klessmann, M.: Pastoralpsychologie. Ein Lehrbuch. Neukirchen-Vluyn 2004

Lohse, Timm, H.: Krátký rozhovor v pastoraci a poradenství. Metodická příručka. Benešov 2014

Lyall, D.: Integrity of Pastoral Care, 2001

Martinek, M.: Ztracená generace? O duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví. Trinitas Svitavy 2006

Molnár, A.: Bratři a Bucerův spis o opravdové péči o duše (ThEv IV, 1950, 168nn, 311nn)

Morgenthaler, Ch.: Systemische Seelsorge. Impulse der Familien- und Systemtherapie für die kirchliche Praxis. Stuttgart 2002

Nauer, D.: Seelsorge. Sorge um die Seele. Stuttgart 2007

Nauer, D.: Seelsorgekonzepte im Widerstreit. Ein Kompendium. Stuttgart 2001

Opatrný, A.: Pastorační péče v méně obvyklých situacích. Praha 2005

Opatrný, A.: Cesty pastorage v pluralitní společnosti. Kostelní Vydří 2006

Patton, J.: Pastoral Care. An Essential Guide. Nashville 2005

Purves, A.: Pastoral Theology in the classical Tradition, 2001
Scheuchenpflug, P.: Tröstende Seelsorge. Chancen und Herausforderungen für christliches Handeln in der pluralen Welt. Würzburg 2005
Smolík, J.: Pastýřská péče (skriptum, 1991)
Städtler-Mach, B.: Kinderseelsorge. Seelsorge mit Kindern und ihre pastoralpsychologische Bedeutung. Göttingen 2004
Tacke, H.: Glaubenshilfe als Lebenshilfe, 1979
Thurneysen, E.: Die Lehre von der Seelsorge, 1948
Thurneysen, E.: Seelsorge im Vollzug, 1968
Vojtíšek, Z.: Pastorační poradenství v oblasti sekt a sektářství. Brno 2005
Wicks, J.R., Parsons, R.D., Capps, D.E.: Clinical Handbook of pastoral Councelling
Winkler, Klaus: Seelsorge, Berlin-New York 1997
Ziemer, Jürgen, Seelsorgelehre, VaR Göttingen 2000

Doplňková literatura k tématu pastorační péče v rodině

Manželství. Jeho podoba, proměny a pastorační problémy v evangelické perspektivě. Knižnice studijních textů ČCE, sv. 6, 2010
Jerným Klimeš, Partneři a rozchody. Portál Praha 2005
Ivo Možný, Rodina a společnost. Sociologické nakladatelství Praha 2006
Ivo Plaňava, Spolu každý sám, Lidové noviny Praha 1998
Ludmila Trapková, Vladislav Chvála, Rodinná terapie psychosomatických poruch, Portál Praha 2004.
Z. Matějček, Rodiče a děti; Škola rodičů; Co děti nejvíce potřebují, ...
Problematika homosexuálních vztahů. Knižnice studijních textů ČCE, sv. 1, 2006